

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายในการวิจัย
2. สมมุติฐานในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน สถานภาพทางการศึกษา และประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด ของนักเรียน

สมมุติฐานในการวิจัย

1. สภาพและปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร บรรณารักษ์ และครูผู้สอน
2. สภาพและปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน สถานภาพทางการศึกษา และประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ ครู ผู้สอน และนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 138 แห่ง โดยประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 2,101 คน และนักเรียนจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 26,423 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัย จึงใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน จำนวน 336 คน และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 394 คน แต่เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนโรงเรียน 112 แห่งที่กำหนดไว้แล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงใช้เป็นฐานการคำนวณและดำเนินการสุ่มอย่างง่ายโดยกำหนดนักเรียนผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน จำนวนทั้งสิ้น 448 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ประเภทปลายปิด (closed form) ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหาร บรรณารักษ์ และครูผู้สอน มี 2 ตอน

ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียน มี 2 ตอน

เครื่องมือดังกล่าวผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence : IOC) รายข้อมีค่าระหว่าง 0.8 -1.00 และเมื่อนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปดำเนินการทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหาร บรรณารักษ์ และครูผู้สอน และนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน แล้วนำแบบสอบถามดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9378

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งและเก็บแบบสอบถามดังนี้

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน จากโรงเรียนจำนวน 112 แห่ง จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 112 คน บรรณารักษ์จำนวน 112 คน และครูผู้สอนจำนวน 112 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งสิ้น 336 คน

3.2 นักเรียน จากโรงเรียนจำนวน 112 แห่ง โรงเรียนละ 4 คน จำนวนทั้งสิ้น 448 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ทำการคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่หา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าสถิติทดสอบที (t - test) ทดสอบ สมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที (t - test) และสถิติทดสอบเอฟ (F - test) และเสนอเสนอผลการ วิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติความถี่ (frequency) และ ร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของของสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยใน ด้านผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานภาพในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านนักเรียน จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษา และประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด โดยการวิเคราะห์ทาง เดียว (one-way ANOVA) สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบ ความแตกต่างของนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี

1.1 สภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน

1.1.1 ด้านองค์ความรู้

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านองค์ความรู้ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ รายด้านที่มีสภาพการปฏิบัติมาก ที่สุดคือ องค์ความรู้ในห้องสมุด มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการ

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านองค์ความรู้ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับน้อย 6 รายการ ปานกลาง 2 รายการ รายการที่มีปัญหามากที่สุดคือ องค์ความรู้ในห้องสมุดไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการ

1.1.2 ด้านสภาพแวดล้อม

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านสภาพแวดล้อม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ ห้องสมุดมีการจัดมุมบริการอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านสภาพแวดล้อม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับน้อย 7 รายการ ระดับ ปานกลาง 1 รายการ รายการที่มีปัญหามากที่สุดคือ ผู้เรียนได้รับประโยชน์ด้านความรู้และความจรรโลงใจจากการใช้ห้องสมุดโรงเรียนน้อย

1.1.3 ด้านระบบเทคโนโลยี

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านระบบเทคโนโลยี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้สะดวกรวดเร็ว

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านระบบเทคโนโลยี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับน้อย 2 รายการ ระดับ ปานกลาง 5 รายการ รายการที่มีปัญหามากที่สุดคือ ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้สะดวกรวดเร็ว

1.1.4 ด้านบรรณารักษ์

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านบรรณารักษ์ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ บรรณารักษ์ห้องสมุดมีการบริการทรัพยากรสารสนเทศอย่างหลากหลาย

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านบรรณารักษ์พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ รายด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ งานด้านบริการที่บรรณารักษ์จัดขึ้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ

1.1.5 ด้านการดำเนินงาน

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านการดำเนินงาน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ รายด้านที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตของโรงเรียนเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านการดำเนินงาน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ แต่รายด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตไม่ต่อเนื่อง

1.1.6 ด้านงบประมาณ

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านงบประมาณ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ รายด้านที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนจัดทำบันทึกรายรับ - รายจ่ายในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตอย่างเป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านงบประมาณพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ รายด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ไม่เหมาะสม

1.1.7 ด้านภาพรวม

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านการดำเนินงาน และด้านองค์ความรู้

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 รายการ ระดับน้อย 2 รายการ ซึ่งเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ และด้านบรรณารักษ์

1.2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามความคิดเห็นของนักเรียน จากประธานนักเรียน นักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุด และนักเรียนทั่วไป

1.2.1 ด้านองค์ความรู้

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านองค์ความรู้ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนจัดให้มีองค์ความรู้ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดอย่างเพียงพอ

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านองค์ความรู้ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับน้อย 5 รายการ ระดับปานกลาง 3 รายการ รายการที่มีปัญหามากที่สุดคือ องค์ความรู้ในห้องสมุด ไม่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของนักเรียน

1.2.2 ด้านสภาพแวดล้อม

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านสภาพแวดล้อม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ ห้องสมุดมีการจัดมุมบริการต่างๆเพียงพอและเหมาะสมต่อความต้องการของนักเรียน

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านสภาพแวดล้อม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับน้อย 7 รายการ ระดับปานกลาง 1 รายการ รายการที่มีปัญหามากที่สุดคือ มุมปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดไม่เพียงพอกับความต้องการ

1.2.3 ด้านระบบเทคโนโลยี

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านระบบเทคโนโลยี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ ระบบเทคโนโลยีของห้องสมุดมีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านระบบเทคโนโลยี พบว่าอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับน้อย 6 รายการ ระดับปานกลาง 1 รายการ รายด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้สะดวกรวดเร็ว

1.2.4 ด้านบรรณารักษ์

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านบรรณารักษ์ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ รายด้านที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ บรรณารักษ์ห้องสมุดให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการค้นคว้าหาความรู้เป็นอย่างดี

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านบรรณารักษ์ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับน้อย 8 รายการ ระดับปานกลาง 2 รายการ รายด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ งานด้านบริการที่บรรณารักษ์จัดขึ้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน

1.2.5 ด้านการดำเนินงาน

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านการดำเนินงาน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ รายด้านที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตอย่างต่อเนื่อง

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านการดำเนินงาน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกรายการ รายด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนไม่มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนแล้วนำผลมาพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียน

1.2.6 ด้านงบประมาณ

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านงบประมาณ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ รายด้านที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดซื้อจัดหาสื่อต่างๆ เพื่อจัดห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต อย่างเพียงพอและเหมาะสม

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ด้านงบประมาณพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 2 รายการ ระดับมาก 3 รายการ รายด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือนักเรียนมีการใช้สื่อต่างๆในห้องสมุดไม่คุ้มค่ากับงบประมาณที่ลงทุน

1.2.7 ด้านภาพรวม

1) สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับคือ ด้านองค์ความรู้ ด้านงบประมาณ และด้านการดำเนินงาน

2) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับน้อย 3 รายการ ระดับปานกลาง 3 รายการ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านองค์ความรู้ และด้านระบบเทคโนโลยี

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน โดยการวิเคราะห์ทางเดียว (one-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างของนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

2.1 สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน

2.1.1 สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 1 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบรรณารักษ์และด้านการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 1 และเมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจึงทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' method) ดังนี้

ด้านบรรณารักษ์ พบว่ากลุ่มที่เป็นบรรณารักษ์มีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มที่เป็นครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการดำเนินงาน พบว่าผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.1.2 สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน พบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 1

2.1.3 สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้บริหาร โรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน พบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ สอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 1

2.2 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน

2.2.1 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ ครูผู้สอน พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านระบบเทคโนโลยีและด้านบรรณารักษ์ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 1 และเมื่อพบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยจึงทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method) ดังนี้

ด้านระบบเทคโนโลยี พบว่ากลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกับ กลุ่มบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านบรรณารักษ์ พบว่ากลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่ม บรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน พบว่าในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 1 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านระบบเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 1 จึงทำการ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method) ดังนี้

ด้านระบบเทคโนโลยี พบว่ากลุ่มที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความ คิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มที่มีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในภาพรวม พบว่ากลุ่มที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็น แตกต่างกับกลุ่มที่มีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.3 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้บริหาร โรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน พบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงไม่ สอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 1

3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน สถานภาพทางการศึกษา และประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ทางเดียว (one-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างของนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

3.1 สภาพและการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน สถานภาพทางการศึกษา และประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน

3.1.1 สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงานของนักเรียน พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมและด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 2 จึงทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีเชฟเฟ้ (Scheffe's method) ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า กลุ่มที่เป็นประธานนักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มนักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มนักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุดมีความคิดเห็นแตกต่างกับเรียนทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านงบประมาณ พบว่า กลุ่มที่เป็นประธานนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มนักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.2 สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษาของนักเรียน พบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 2

3.1.3 สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน พบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 2

3.2 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน สถานภาพทางการศึกษา และประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน

3.2.1 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงานของนักเรียน พบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 2

3.2.2 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามสถานภาพทางการศึกษาของนักเรียน พบว่าในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบรรณารักษ์ ด้านการดำเนินงานและ ด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 2 จึงทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ดังนี้

ด้านบรรณารักษ์ พบว่านักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการดำเนินงาน พบว่านักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านงบประมาณ พบว่านักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักเรียนที่ศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านภาพรวม พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2.3 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานตามข้อ 2 จึงทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's method) ได้พบว่าด้านสภาพแวดล้อม นักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 สภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร บรรณารักษ์ และครูผู้สอน

1.1.1 ด้านองค์ความรู้ พบว่ามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ องค์ความรู้ในห้องสมุดมีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการผู้เรียน

ส่วนปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต พบว่าอยู่ในระดับน้อย รายชื่อที่มีปัญหา มากได้แก่ องค์ความรู้ในห้องสมุด มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการผู้เรียน และโรงเรียน จัดให้มีองค์ความรู้ด้านสื่อโสตทัศนในห้องสมุดอย่างเพียงพอ ซึ่งจะเห็นได้ว่าโรงเรียนต่างๆใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีการดำเนินงานด้านองค์ความรู้ในห้องสมุดให้มี ความสอดคล้องกับสภาพความต้องการผู้เรียนมากที่สุด และโรงเรียนจัดให้มีองค์ความรู้ด้านสื่อ โสตทัศนในห้องสมุดอย่างเพียงพอ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องจากโรงเรียนต่างๆ มีปัญหาการ ดำเนินงานด้านนี้มากที่สุดนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ขจรวรรณ คมณา (2545, บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาความพอใจและความต้องการของผู้รับบริการในการใช้บริการห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านความต้องการใช้บริการ พบว่าผู้รับบริการต้องการบริการใหม่ๆ นอกเหนือจากที่มีอยู่เป็นประจำ ส่วนใหญ่ต้องการสื่อสารนิเทศที่หลากหลาย

1.1.2 ด้านสภาพแวดล้อม พบว่ามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รายชื่อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ห้องสมุดมีการจัดมุมบริการอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ ของผู้เรียน ส่วนปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต พบว่าอยู่ในระดับน้อย รายชื่อที่มี ปัญหามากที่สุดคือ ผู้เรียนได้รับประโยชน์ด้านความรู้และความจรรโลงใจจากการใช้ห้องสมุด โรงเรียนน้อย ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนต่างๆในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มี ปัญหาส่วนใหญ่ด้านผู้เรียนได้รับประโยชน์ด้านความรู้และความจรรโลงใจจากการใช้ห้องสมุด โรงเรียนน้อย จึงทำให้มีการจัดสภาพแวดล้อมด้านมุมบริการต่างๆ อย่างเหมาะสมและเพียงพอ ต่อความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความจรรโลงใจจากการใช้ห้องสมุด นั้นเอง ซึ่งสอดคล้องกับพิทักษ์ พรหมสถิต (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการ ห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในด้านต่างๆคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านวัสดุห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านครุภัณฑ์ และด้านบริการ ได้พบว่าปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ระดับ ปัญหาข้อที่มีมากที่สุดคือ ความทันสมัยของห้องสมุด ขนาดของห้องสมุดมีน้อยนักศึกษาเข้าไป มากทำให้แออัด คอมพิวเตอร์ระบบออนไลน์ไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ที่ใช้ค้นหาหนังสือมีไม่ เพียงพอ และเครื่องถ่ายเอกสารมีน้อย

1.1.3 ด้านระบบเทคโนโลยี พบว่ามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รายชื่อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้สะดวกรวดเร็ว ส่วนปัญหา การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยปัญหา มากที่สุดคือ ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้สะดวกรวดเร็ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีการพัฒนาและบริการด้านข้อมูลสารสนเทศให้สะดวกรวดเร็ว แต่เนื่องจากอัตราส่วน ของนักเรียนและสื่อสารสนเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ จึงอาจทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ ซึ่ง สอดคล้องกับดวงใจ อมิตรพ่าย (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ นักศึกษา และผู้ที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุด เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต และ

การให้บริการที่ผู้ใช้บริการพึงพอใจ ผลปรากฏว่าผู้ใช้บริการมีความต้องการให้พัฒนาด้านการบริการที่ครอบคลุมความต้องการของผู้เข้าใช้ สะดวก รวดเร็ว ทันสมัย และการพูดที่ไพเราะของเจ้าหน้าที่เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย, การพัฒนาด้านอาคารสถานที่ให้มีบรรยากาศดีน่าเข้าใช้ สะอาด ทันสมัย และการจัดให้มีทรัพยากรสารสนเทศที่เพียงพอ

1.1.4 ด้านบรรณารักษ์ พบว่ามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รายชื่อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ บรรณารักษ์ห้องสมุดมีการบริการทรัพยากรสารสนเทศอย่างหลากหลาย ส่วนปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่รายการที่มีปัญหามากที่สุดคือ งานด้านบริการที่บรรณารักษ์จัดขึ้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าโรงเรียนต่าง ๆ มีการพัฒนางานด้านบรรณารักษ์ให้มากขึ้น โดยการจัดบริการด้านทรัพยากรสารสนเทศให้มีความหลากหลาย ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากมีปัญหาเกี่ยวกับงานด้านบริการที่บรรณารักษ์จัดขึ้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เครือข่ายห้องสมุดพิเศษ (special library association, 2000, abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรณารักษ์ที่มีความสามารถเฉพาะทางกับการใช้ความรู้ในการทำงาน พบว่าบรรณารักษ์มีความสำคัญในการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริหาร การบริการ และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บรรณารักษ์ที่มีความสามารถเฉพาะทาง จะสามารถใช้ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานห้องสมุดได้ดีที่สุด รองลงมาคือบรรณารักษ์ที่ไม่มีความสามารถเฉพาะทาง แต่มีความพยายามในการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องบรรณารักษ์ศาสตร์ และยังสอดคล้องกับ ดนัยศักดิ์ โกวทย์วิบูลย์ (2543, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาสภาพการใช้ความต้องการและลักษณะการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ระดับปริญญาตรี รวมทั้งศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้บริการสารสนเทศ พบว่าบุคลากรที่คอยแนะนำด้านบริการไม่ค่อยตอบคำถามขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และบุคลากรมีน้อย ส่วนปัญหาด้านครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้กันข้อมูลมีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านวัสดุห้องสมุด คือวัสดุทุกประเภทมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ หนังสือมีสภาพเก่ามาก ไม่ทันสมัย ไม่สามารถนำมาประกอบอ้างอิงในการค้นคว้าได้

1.1.5 ด้านการดำเนินงาน พบว่ามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รายชื่อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตของโรงเรียนเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่วนปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง รายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าโรงเรียนต่าง ๆ มีความพยายามดำเนินงานด้านการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตของโรงเรียนเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในระดับมาก แต่มีปัญหาด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตไม่ต่อเนื่อง ซึ่งโรงเรียนต่าง ๆ ควรมีการปรับปรุง

แก้ไขเป็นอย่างยิ่ง เพราะการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ได้ทราบถึงข้อมูลสำหรับดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุดให้มีชีวิต สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ หัตยา เข้มเพ็ชร (2549 ก, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในปีการศึกษา 2549 พบว่า มีปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ มีงบประมาณในการดำเนินงานน้อย ผู้บริหารไม่ร่วมคิดพาท่า และจัดทำเป็นนโยบายของโรงเรียน มีการกำกับติดตามการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านบรรณารักษะมีน้อย ครูผู้รับผิดชอบมีภาระงานมาก และขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือน้อย และครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่เห็นความสำคัญว่าห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ

1.1.6 ด้านงบประมาณ พบว่ามีสภาพการดำเนินงานพบว่าอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนจัดทำบันทึกรายรับ - รายจ่ายในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตอย่างเป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้ ส่วนปัญหาการดำเนินงานพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง รายข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตในองค์ประกอบด้านต่างๆไม่เหมาะสม จะเห็นได้ว่าโรงเรียนต่างๆมีการดำเนินการด้านการจัดทำบันทึกรายรับ - รายจ่ายในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตอย่างเป็นปัจจุบันตรวจสอบได้ แต่มีปัญหามากในด้านโรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตในองค์ประกอบด้านต่างๆไม่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตเพียงด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป จนเป็นเหตุให้การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตด้านอื่น ๆ ที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการและจำเป็นไม่ได้รับการพัฒนา ได้รับการพัฒนาอย่างไม่เหมาะสม หรือได้รับงบประมาณในบางด้านไม่เพียงพอ ซึ่งได้แก่ ด้านองค์ความรู้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านระบบเทคโนโลยี ด้านบรรณารักษะ ด้านการดำเนินงาน ด้านอาคารสถานที่ มุมบริการ และสื่อสารนิเทศต่างๆ ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับหัตยา เข้มเพ็ชร (2549 ก, บทคัดย่อ) ซึ่งได้สรุปเกี่ยวกับปัญหาการจัดห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตในด้านงบประมาณว่า มีงบประมาณในการดำเนินงานน้อย ซึ่งโรงเรียนต่างๆอาจปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องนี้ต่อไป โดยให้มีการศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดมีชีวิต ในองค์ประกอบด้านต่างๆอย่างครอบคลุมทุกองค์ประกอบ แล้วใช้ข้อมูลนี้ประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาองค์ประกอบด้านนั้นๆให้มีความเหมาะสมให้มากยิ่งขึ้น มีความเพียงพอและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

1.1.7 ด้านภาพรวม พบว่ามีสภาพการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านงบประมาณ ด้านการดำเนินงาน และด้านองค์ความรู้ ตามลำดับ ส่วนปัญหานักเรียนหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต พบว่าอยู่ในระดับน้อย แต่รายด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ และด้านบรรณารักษะ ตามลำดับ

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนต่างๆ มีปัญหาด้านการดำเนินงานห้องสมุดให้มีชีวิตมากที่สุดในการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ และด้านบรรณารักษ์ ซึ่งวิเคราะห์แล้วอาจเป็นผลเนื่องมาจากการขาดแคลนงบประมาณ มีผลทำให้เกิดปัญหาของการดำเนินงานตามมานอกจากนี้แล้วปัญหาด้านบรรณารักษ์ ก็ยังมีผลทำให้เกิดปัญหาด้านการดำเนินงานได้อีกด้วย จึงมีผลทำให้โรงเรียนต่างๆ มีสภาพการปฏิบัติในการจัดหาหรือระดมงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการดำเนินงาน และการพัฒนาองค์ความรู้ในห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต รองลงมาตามลำดับ

1.2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามความคิดเห็นของนักเรียน จากประธานนักเรียน นักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุด และนักเรียนทั่วไป

1.2.1 ด้านองค์ความรู้ พบว่ามีสภาพการดำเนินงานอยู่ระดับมาก รายชื่อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนจัดให้มีองค์ความรู้ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดอย่างเพียงพอ ส่วนปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง รายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดคือ องค์ความรู้ในห้องสมุดไม่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของนักเรียน ซึ่งวิเคราะห์แล้วน่าจะเป็นด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จึงมีผลทำให้โรงเรียนต่างๆ มีสภาพการดำเนินการด้านองค์ความรู้ ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดในระดับมากที่สุด เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัญญา แป้นสุขเย็น (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าในด้านปัญหาการใช้ห้องสมุดนั้น นิสิตมีปัญหาในระดับปานกลาง หนังสือภาษาไทยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอ สื่ออิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์เพื่อใช้ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อการเรียนด้วยตนเองมีน้อยไม่เพียงพอต่อผู้ใช้บริการ

1.2.2 ด้านสภาพแวดล้อม พบว่ามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รายชื่อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ห้องสมุดมีการจัดมุมบริการต่างๆ เพียงพอและเหมาะสมต่อความต้องการของนักเรียน ส่วนปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต พบว่าอยู่ในระดับน้อย แต่รายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดคือ มุมปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดไม่เพียงพอกับความต้องการ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าโรงเรียนต่างๆ มีปัญหาเรื่องมุมปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดไม่เพียงพอกับความต้องการในระดับมากที่สุด จึงมีผลทำให้ห้องสมุดมีการจัดมุมบริการต่างๆ ให้เพียงพอและเหมาะสมต่อความต้องการของนักเรียนนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธ์กษ พรหมสถิต (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วยด้านต่างๆ คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านวัสดุห้องสมุด ด้านบุคลากร ด้านครุภัณฑ์ และด้านบริการพบว่า ปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ระดับปัญหาที่มากที่สุดคือ ความทันสมัยของห้องสมุด ขนาดของห้องสมุดมีน้อยนักศึกษาเข้าไปมาก ทำให้อัด คอมพิวเตอร์ระบบออนไลน์ไม่เพียงพอ บรรณารักษ์ขาดมนุษยสัมพันธ์ขาดความรู้

ความสามารถในการให้คำแนะนำปรึกษา คอมพิวเตอร์ที่ใช้ค้นหาหนังสือมีไม่เพียงพอ เครื่องถ่ายเอกสารมีน้อย

1.2.3 ด้านระบบเทคโนโลยี พบว่ามีสภาพการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายชื่อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ระบบเทคโนโลยีของห้องสมุดมีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ส่วนปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตพบว่ามีอยู่ในระดับน้อย แต่รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยปัญหามากที่สุดคือ นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้สะดวกรวดเร็ว จะเห็นได้ว่าโรงเรียนต่างๆมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้สะดวกรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันก็มีสภาพการปฏิบัติด้านระบบเทคโนโลยีของห้องสมุดให้มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมาก การที่มีผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ามีอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนต่อสื่อในห้องสมุดมากเกินไป ทำให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ พรน้อย (2548, หน้า 60 - 64) ได้ศึกษาสภาพการใช้บริการและความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดบริการห้องสมุดโรงเรียนตากลีประชาสรรค์ ด้านระบบเทคโนโลยีในการค้นหาสิ่งพิมพ์ พบว่านักเรียนค้นหาตามชั้นมากที่สุด รองลงมาคือสอบถามจากบรรณารักษ์ และสาเหตุที่นักเรียนไม่ค่อยนิยมใช้การสืบค้นข้อมูลผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพราะไม่สะดวกเนื่องจากมีข้อจำกัดด้วยจำนวนคอมพิวเตอร์ และใช้ได้เพียงครั้งละ 1 คน ทำให้เสียเวลาในการรอคอย

1.2.4 ด้านบรรณารักษ์ พบว่ามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รายชื่อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ บรรณารักษ์ห้องสมุดให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการค้นคว้าหาความรู้เป็นอย่างดี ส่วนปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต พบว่ามีอยู่ในระดับน้อย รายชื่อที่มีปัญหามากที่สุดคือ งานด้านบริการที่บรรณารักษ์จัดขึ้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดในโรงเรียนต่างๆมีการบริการช่วยเหลือนักเรียนในการค้นคว้าหาความรู้เป็นอย่างดี แต่การที่มีปัญหาเกี่ยวกับงานด้านบริการที่บรรณารักษ์จัดขึ้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน อาจเป็นผลเกิดจากโรงเรียนไม่มีครูบรรณารักษ์ บุคลากรห้องสมุดมีน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน บุคลากรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด บรรณารักษ์มีเวลาทำงานในห้องสมุดไม่เต็มที่เพราะต้องทำงานอื่นๆด้วย เช่น งานสอน งานอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว นามโสภา (2537, หน้า 1) ได้ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของการดำเนินงานห้องสมุด พบว่าด้านบุคลากรมีสาเหตุมาจากบรรณารักษ์ไม่มีเวลาทำงานในห้องสมุดเต็มที่ เพราะต้องทำงานอื่นๆด้วย บุคลากรห้องสมุดมีน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน โรงเรียนไม่มีครูบรรณารักษ์ บุคลากรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด ส่วนด้านผู้บริหาร ได้พบว่าผู้บริหารโรงเรียนไม่สนใจห้องสมุดไม่เข้าใจลักษณะงานห้องสมุด สนับสนุนงานห้องสมุดน้อยกว่างานวิชาการด้านอื่นๆ และการพิจารณาความดีความชอบของบรรณารักษ์ไม่ทัดเทียมกับบุคลากรอื่นในโรงเรียน

1.2.5 ด้านการดำเนินงาน พบว่ามีสภาพการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตอย่างต่อเนื่อง ส่วนปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต พบว่าอยู่ในระดับน้อย รายข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนแล้วนำผลมาพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียน ซึ่งนักเรียนอาจมีความคิดเห็นว่าเป็นโรงเรียนต่าง ๆ มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตอย่างต่อเนื่อง แต่อาจขาดการสำรวจความต้องการของนักเรียนแล้วนำผลมาพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต

1.2.6 ด้านงบประมาณ พบว่าสภาพการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด โรงเรียนมีการจัดซื้อจัดหาสื่อต่าง ๆ เพื่อจัดห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตอย่างเพียงพอและเหมาะสม ส่วนปัญหาการดำเนินงาน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่รายข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ นักเรียนมีการใช้สื่อต่าง ๆ ในห้องสมุดไม่คุ้มค่างบประมาณที่ลงทุน ทั้งนี้ อาจเกิดจากนักเรียนมีการใช้สื่อต่าง ๆ ในห้องสมุดไม่เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ หรือไม่คุ้มค่างบประมาณที่ลงทุน ซึ่งอาจเป็นเพราะนักเรียนไม่สนใจศึกษา สื่อต่าง ๆ ไม่น่าสนใจ หรือไม่ตรงกับสภาพความต้องการของนักเรียนแต่ในขณะเดียวกัน โรงเรียนก็มีการจัดซื้อจัดหาสื่อต่าง ๆ เพื่อจัดห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต อย่างเพียงพอและเหมาะสม

1.2.7 ด้านภาพรวม พบว่ามีสภาพการดำเนินงานห้องสมุดให้มีชีวิตอยู่ในระดับมาก รายด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านองค์ความรู้ ด้านงบประมาณ และด้านการดำเนินงานตามลำดับ ส่วนปัญหาการดำเนินงานพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่รายด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือด้านงบประมาณ ด้านองค์ความรู้ และด้านระบบเทคโนโลยี ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าด้านงบประมาณมีปัญหาที่สุด จึงส่งผลให้มีปัญหาต่อด้านองค์ความรู้ และด้านระบบเทคโนโลยี ตามมา นอกจากนี้แล้วการดำเนินงานห้องสมุดให้มีชีวิตของโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีการดำเนินงานด้านองค์ความรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ และด้านการดำเนินงาน

2. การเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน

2.1 สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงานพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถพล สุวรรณผา (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานชั้น

ตำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานชั้นตำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานชั้นตำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก 2) บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานชั้นตำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) บุคลากรที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานชั้นตำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงานพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ราฟิง ร่วมทอง (2543, บทคัดย่อ) การศึกษาปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนของโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานห้องสมุดต่ำกว่ามาตรฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลการดำเนินงานต่ำกว่ามาตรฐานใน 3 ด้าน คือ ด้านงานบริหาร ด้านงานเทคนิค และด้านงานบริการและกิจกรรม เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน พบว่า 1) ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียน ของโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานต่ำกว่ามาตรฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ทั้ง 3 ด้าน มีปัญหาระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านงานเทคนิค มีปัญหามากที่สุด รองลงไปคือด้านงานบริหารและด้านงานบริการ และกิจกรรมเป็นลำดับสุดท้าย 2) ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนของโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานต่ำกว่ามาตรฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดและขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับ สมชาย รังสีพรหม (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมืองฉะเชิงเทรา ใน 3 ด้าน คือ ด้านงานบริหาร ด้านงานเทคนิค ด้านงานบริการและกิจกรรม เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน จำแนกตามระดับ

การศึกษา ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จำนวน 42 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ทั้ง 3 ด้าน มีปัญหาระดับปานกลาง และพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านงานเทคนิค ด้านงาน บริหาร และด้านงานบริการและกิจกรรม 2) ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับ การศึกษา ประสบการณ์การเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดและขนาดโรงเรียน พบว่ามีปัญหาการ ปฏิบัติงานห้องสมุด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุด โรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามความคิดเห็น ของนักเรียน

3.1 สภาพการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามความคิดเห็นของนักเรียน เมื่อจำแนกตามสถานภาพ ในการปฏิบัติงานพบว่าในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามสถานภาพ ทางการศึกษาของนักเรียนในภาพรวมพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อ จำแนกตามประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน พบว่าในภาพรวมนักเรียนมีความ คิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับวรรณผล สุวรรณผา (2548, บทคัดย่อ) ดังกล่าวข้างต้น

3.2 ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ตามความคิดเห็นของนักเรียน เมื่อจำแนกตามสถานภาพ การปฏิบัติงาน และจำแนกตามประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน พบว่าในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามสถานภาพทางการศึกษา พบว่าใน ภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้อง กับรำพึง ร่วมทอง (2543, บทคัดย่อ) และสอดคล้องกับสมชาย รังสีพรหม (2545, บทคัดย่อ) ดังกล่าวข้างต้น

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการดำเนินงานห้องสมุดให้มีชีวิตนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ในทุกด้านของห้องสมุดมีชีวิตอย่างทั่วถึง ครอบคลุม โดยให้ความสำคัญการพัฒนาในด้านต่างๆเท่าเทียมกัน เพื่อให้เป็นห้องสมุดที่มีชีวิต อย่างแท้จริง ที่สามารถสนองตอบความต้องการของนักเรียนหรือผู้มาใช้บริการอย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบตามแนวคิดของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ด้าน ได้แก่ด้านองค์ความรู้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้าน ระบบเทคโนโลยี ด้านบรรณารักษ์ ด้านการดำเนินงาน และด้านงบประมาณ และพบว่าโรงเรียน บรรณารักษ์ ครูผู้สอน และนักเรียน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันต่อสภาพและปัญหาการ

ดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ดังนั้นโรงเรียนต่างๆในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จึงควรนำผลการศึกษาดังกล่าวไปปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงใจ อมิตรพ่าย (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยการใช้อย่างสอบถาม การสัมภาษณ์นักศึกษา และผู้ที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุด เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต และการให้บริการที่ผู้ใช้บริการพึงพอใจ ได้พบว่าผู้ใช้บริการมีความต้องการให้พัฒนาการด้านการบริการที่ครอบคลุมความต้องการของผู้เข้าใช้ สะดวก รวดเร็ว ทันสมัย และการพูดที่ไพเราะของเจ้าหน้าที่เป็นอันดับแรก รองลงมาคือความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย, การพัฒนาด้านอาคารสถานที่ให้มีบรรยากาศดีน่าเข้าใช้ สะอาด ทันสมัย และการจัดให้มีทรัพยากรสารสนเทศที่เพียงพอ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาดำเนินงานห้องสมุดให้มีชีวิต และความสำคัญขององค์ประกอบต่างๆของห้องสมุดมีชีวิต

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีสิ่งที่มีผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ ครูผู้สอน และนักเรียน มีความคิดเห็นตรงกันว่ายังเป็นปัญหาต่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต และควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป สิ่งควรแก้ไขเป็นอันดับแรกคือ ด้านการดำเนินงาน ซึ่งโรงเรียนต่างๆควรมีการแก้ไขปรับปรุงให้ห้องสมุดของโรงเรียนมีชีวิตขึ้นอย่างแท้จริง และตอบสนองความต้องการใช้บริการของนักเรียนให้มากที่สุด ส่วนในรายด้านต่างๆผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1.1 ด้านองค์ความรู้ ในรายข้อที่ผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ ครูผู้สอน และนักเรียน มีความคิดเห็นตรงกันว่ามีปัญหามากคือ องค์ความรู้ในห้องสมุด มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของนักเรียนน้อย ดังนั้นโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการจัดหาองค์ความรู้ในห้องสมุด ให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนให้มากและหลากหลายยิ่งขึ้น

1.2 ด้านสภาพแวดล้อม ในรายข้อที่ผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน เห็นว่ามีปัญหาคือ ผู้เรียนยังได้รับประโยชน์ด้านความรู้และความจรรโลงใจจากการใช้ห้องสมุดโรงเรียนไม่เต็มที่ ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่ามุมปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดยังไม่เพียงพอกับความต้องการ และการดำเนินงานห้องสมุดให้มีชีวิตยังไม่ให้ความจรรโลงใจแก่ผู้ใช้บริการเท่าที่ควร ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการจัดหาสื่อสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ มา

บริการสำหรับค้นคว้าความรู้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน และควรจัดมุมสบายๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการเพลิดเพลินไปด้วยขณะค้นคว้าหาความรู้

1.3 ด้านระบบเทคโนโลยี ในรายชื่อที่ผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ ครูผู้สอน และนักเรียนเห็นตรงกันว่ามีปัญหามากคือ นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้สะดวก รวดเร็ว ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนควรดำเนินการเกี่ยวกับการเชื่อมต่อระบบสารสนเทศทาง อินเทอร์เน็ตให้มีความเร็วสูงขึ้นและเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน

1.4 ด้านบรรณารักษ์ ในรายชื่อที่ผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ ครูผู้สอน และนักเรียนเห็นตรงกันว่ามีปัญหามากคือ งานด้านบริการที่บรรณารักษ์จัดขึ้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน ควรมีการจัดบริการ ด้านต่างๆในห้องสมุดให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียน สามารถเข้าใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการ ของผู้มาใช้บริการ แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ โรงเรียนต่างๆควรมีการพัฒนาบรรณารักษ์ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และจัดห้องสมุดให้มี ชีวิตชีวาได้อย่างแท้จริง

1.5 ด้านการดำเนินงาน ในรายชื่อที่ผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน เห็นว่ามีปัญหามากคือ โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนา ห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตไม่ต่อเนื่อง ส่วนรายชื่อที่นักเรียนเห็นว่ามีปัญหามากที่สุด คือ โรงเรียนไม่มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนแล้วนำผลมาพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของ โรงเรียน ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมากทั้งสองข้อ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรทำมีการจัดทำ แบบสอบถามความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติของห้องสมุดในปัจจุบัน ความ สนใจและความต้องการของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลที่สำรวจมาใช้พัฒนาห้องสมุดให้มีชีวิต และ ควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิตอย่าง ต่อเนื่อง พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและสื่อต่างๆให้ได้อย่างเพียงพอ

1.6 ด้านงบประมาณ ในรายชื่อที่ผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูผู้สอน เห็นว่ามีปัญหามากคือ โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ให้มีชีวิต ในองค์ประกอบด้านต่างๆไม่เหมาะสม ส่วนรายชื่อที่นักเรียนเห็นว่ามีปัญหามากที่สุด คือ นักเรียนมีการใช้สื่อต่างๆ ในห้องสมุดไม่คุ้มค่ากับงบประมาณที่ลงทุน ดังนั้นโรงเรียนจึงควร สร้างความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของสื่อในห้องสมุดมีชีวิตให้แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง เพื่อให้มีการใช้งานอย่างคุ้มค่า นอกจากนี้โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องสมุดให้ มีชีวิตให้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดหาและจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาห้องสมุดอย่างเหมาะสม และเพียงพอในทุกองค์ประกอบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดอื่นๆต่อไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดให้มีชีวิต และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2.2 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในด้านอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อไป

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่สามารถส่งผลต่อการพัฒนาห้องสมุดให้มีชีวิต